

The background of the slide features a large, circular seal of the Faculty of Law, University of Travnik. The seal is rendered in a light, semi-transparent grey color. It contains a central figure of a woman holding a scale of justice, with the text 'FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS TRAVNIKENSIS' around the perimeter. The text on the slide is overlaid on this seal.

Univerzitet u Travniku
Pravni fakultet

Radionica sa studentima/icama na temu
“FEMICID KAO DRUŠTVENI PROBLEM”

UVODNO OBRAĆANJE

Obraćanje akademika prof. dr Zijada Hasića

- © Zijad Hasić i Univerzitet u Travniku, 2023

Uvodno obraćanje

- Pozdravljanje prisutnih
- Dobrodošlica kampanji „16 dana aktivizma“
- Stanje u svijetu i u Bosni i Hercegovini po pitanju ravnopravnosti spolova
- Moj stav o stanju u BiH i o aktivizmu s pozicije nekadašnjeg sekretara **Komisije za ljudska prava, imigraciju i azil Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, te Komisije za ostvarivanje ravnopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,
- Dugogodišnji sam sekretar Parlamenatrne grupe za populaciju i razvoj, te svjedok i aktivni učesnik u **aktivnostima organiziranja civilnog društva**, posebno nevladinog sektora **na donošenju Zakona o ravnopravnosti spolova 2003. i njegovih izmjena i dopuna.**

Aktivnosti parlamentarnih tijela

- **Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma** je legalna i ravnopravna i vrlo aktivna komisija Parlamentarne skupštine BiH:
- Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova razmatra pitanja koja se odnose na:
 - pitanja u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini – posebno u vezi s **unapređivanjem statusa žena u Bosni i Hercegovini**;
 - podsticanje aktivnosti u institucijama BiH **na provođenju Platforme za akciju Pekinške deklaracije** (Četvrta svjetska konferencija o ženama 1995.) u 12 kritičkih sfera; podsticanje i koordinaciju aktivnosti s entitetskim parlamentima i Skupštinom Brčko distrikta na unapređivanju statusa žena i provođenju Platforme za akciju Pekinške deklaracije; te Madridskog, Otavskog, Istanbulske i drugih međunarodnih akata;

Aktivnosti

- **razmatranje predloženih zakona i drugih propisa sa stanovišta ravnopravnosti spolova i sprečavanja diskriminacije žena;**
- razmatranje prijedloga dokumenata i izvještaja institucija BiH koji se odnose na ostvarivanje ravnopravnosti spolova i provođenje Platforme za akciju Pekinške deklaracije u cjelini, odnosno po pojedinim oblastima, te drugih međunarodnih dokumenata;
- razmatranje pripreme za učešće delegacija Bosne i Hercegovine na međunarodnim skupovima kad se razmatra provođenje Pekinške deklaracije (UN, Vijeće za regionalnu saradnju – RCC i sl.)

Zakon o ravnopravnosti spolova

- Zakon o ravnopravnosti spolova je, **teškom mukom donesen 2003.** i jednom je mijenjan i dopunjavan (Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, („Službeni glasnik BiH: Br.: 16/03 i 102/09).
- Također, kroz Parlamentarnu grupu za populaciju i razvoj Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, pomagao i neposredno oblikovao na brojnim rješenjima i određenim aktivnostima koje su proizilazile iz Zakona o ravnopravnosti spolova.

Zakon

- Kad je donesen Zakon o ravnopravnosti spolova 2003. godine, kao **prvi takav zakon u Jugoistočnoj Evropi** i kad su izvršene brojne analize ravnopravnosti spolova, tad je na vidjelo dana izišla surova realnost velike rodne neravnopravnosti, na svim poljima djelovanja ljudi.
- Pa i **današnja aktivnost** treba pokazati neravnopravnost spolova u Bosni i Hercegovini i potrebu da svi doprinesemo da se ublaži jaz među polovima.
- Ovom prilikom, Pravni fakultet Univerziteta u Travniku **pridružuje se brojnim naučnim, obrazovnim i nadležnim državnim i privatnim institucijama koje kroz aktivnost „16 dana aktivizma“, glasno se solidariše sa svima koji osuđuju rodno nasilje.**

Podjećam

- Podsjećam:
- 1) Nasilje nad ženama i djevojčicama jedno je od **najčešćih kršenja ljudskih prava u svijetu koje se događa svaki dan**, više puta, u svakom kutku svijeta. Ima ozbiljne kratkoročne i dugoročne tjelesne, ekonomske i psihološke posljedice na žene i djevojčice, sprječavajući njihovo puno i ravnopravno učešće u društvu. Veličina utjecaja nasilja, kako na živote pojedinaca – tako i na obitelji i društvo u cjelini, je nemjerljiva.
- 2) Uvjeti koje je stvorila **pandemija** COVID-19– uključujući zatvaranja, smanjenu mobilnost, povećanu izolaciju, stres i ekonomsku nesigurnost – doveli su do alarmantnog porasta nasilja u obitelji i dodatno su **izložili žene i djevojčice drugim oblicima nasilja, od dječjih brakova do seksualnog uznemiravanja na internetu.**

Podsjećam o aktivizmu

- 3) **Daleke 1960.** godine desio se atentat na tri sestre Mirabal, koje su bile aktivistice za ženska prava u Dominikanskoj republici. To je uvjetovalo da se 25. novembar prihvati kao Međunarodni dan eliminacije nasilja nad ženama. Taj dan je, također dan borbe protiv rodno uvjetovanog nasilja još od **1981.** godine. Ali, **Opća skupština OUN, odredila je 25. novembar kao Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama.**
- 4) Kampanja „**16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja**“ ima za cilj da pozive sve u društvu na prevenciju i eliminaciju nasilja nad ženama i djevojčicama. Ona traje od 1999. povodom inauguracije Instituta za globalno liderstvo žena 1991. godine. Ovogodišnja kampanja ima naziv: Poštuj žene, a njena tema je „Poštovanje je ...“

Podsjećam

- 5) Činjenica je da je rodna neravnopravnost prisutna svuda i u svakodnevnom životu. Prisutna je u porodici, na radnom mjestu, o vrstama zaposlenja, u nagrađivanju u istom radu i istoj količini rada. Prisutna je u parlamentima, u vlasti i liderstvu, te obrazovanju i nauci. Razmjere te neravnopravnosti su velike i često, za posljedicu imaju porazne, u nekim momentima zastrašujuće rezultate. Posljednja istraživanja UNODC-a (Ured za droge i kriminal UN-a) pokazuju da:
 - svakodnevno, svakog sata, više od 5 žena i djevojčica ubije neki član porodice,
 - više od 1 od 3 žene doživljavaju rodno zasnovano nasilje tokom svog života.
 - manje od 40 % žena koje su iskusile nasilje, traži bilo kakvu pomoć.

Rodno uvjetovano nasilje

- **Rodno uvjetovano nasilje (RN)** vezano je na štetna djela usmjerena prema pojedincu ili grupi pojedinaca na osnovu njihova njihova spola. **Ona je 1. ukorijenjena u nejednakosti spolova, 2. zloupotrebi moći i 3.štetnim normama.** Ovaj izraz govori da strukturalne, **rodno zasnovane razlike u moći** stavljaju žene i djevojčice u opasnost od višestrukih oblika nasilja.
- **muškarci i dječaci također mogu biti ugroženi.** To se koristi i za opisivanje ciljanog nasilja nad **LGBTQI+ populacijom,** kada se govori o nasilju vezanim s normama muškosti/ženstvenosti i/ili rodnim normama.

Oblici

- Raznoliki su oblici nasilja nad ženama i djevojčicama, koje uključuje:
 - porodično ili partnersko nasilje
 - ekonomsko
 - psihološko,
 - emocionalno,
 - tjelesno,
 - seksualno,
 - femicid,

Oblici

- Seksualno, a posebno:
- seksualno nasilje
- seksualno uznemiravanje
- silovanje
- korektivno silovanje
- ubijanje zbog časti
- trgovanje ljudima
- genitalno obrezivanje žena i djevojčica (FMG – Female genital mutilation)
- maloljetni /dječji) brak
- on line i digitalno nasilje (ciberbullying, razmjena seksualnih poruka bez pristanka, doxing i sl.)

Zaključci

- Zaključci
- 1) hitno treba, u normativnom smislu, **donijeti adekvatne norme zakonskog i podzakonskog značaja**, a prvenstveno Zakon o zaštiti od nasilja u porodici,
- 2) hitno treba u organizacionom smislu, **provjeriti blagovremenost i temeljitost rada nadležnih državnih, ali i drugih organa**,
- 3) **raditi na preventivi**, na način da tražimo od državnih institucija na svim nivoima organiziranja brze i snažne aktivnosti i jasne instrukcije kao što su:
 - a. prvenstveno od ministarstava unutrašnjih poslova prema policijskim službenicima u smislu tretiranja žrtava nasilja u porodici koji zahtijevaju **da svako prijavljeno nasilje mora biti, i tu nema zakonske prepreke, provjereno sa nadležnim centrima za socijalni rad**,
 - b. od **inspekcijskih službi raznih profila** promptne i temeljite aktivnosti na pojavu bilo kojeg indikatora da postoji rodno zasnovano nasilje.

Zijad.hasic@pfk.edu.ba

- **HVALA NA PAŽNJI!!!**